

המרכז הבינתחומי הרצליה

בית הספר למנהל עסקים

תיאוריה חשבונאית

תשע"ט

סמסטר א' - מועד א' - פתרון

28/01/2019

משך הבחינה : 4 שעות

מרצה: שלומי שוב, רו"ח

מתרגל: מתן חגי, רו"ח

עוזרת הוראה: גל אקריש

הוראות נוספות:

- אין להשתמש בחומר עזר למעט מחשבון פיננסי.
- יש לענות תשובות קצרות וענייניות. בכל מקרה אין לעבור את מגבלת העמודים לפתרון המופיעה בכל שאלה.
- יש לשים לב כי נכללות 10 נק' בונוס הפזורות בכל השאלות. עם זאת, הציון המקסימלי הינו 100.

בהצלחה!!!

הפתרון מציג את הסוגיות העיקריות בהן ניתן לדון ואינו כולל את כל הפתרונות האפשריים. פתרונות אחרים שהצביעו על הבנת הסוגיות החשבונאיות קיבלו ניקוד בהתאם לניתוח החשבונאי שהוצג.

שאלה 1 (10 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

בחודש מרץ 2018 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) מסגרת מושגית חדשה. במסגרת המושגית החדשה, כחלק ממטרת הדוחות הכספיים, נוספה דרישה לפיה הדוחות הכספיים צריכים לסייע למשתמשי הדוחות הכספיים לא רק בהערכת תחזיות תזרימי המזומנים של הישות, אלא גם בהערכת מידת היעילות שבה מילאה ההנהלה את אחריותה (Stewardship) להשתמש במשאבים הכלכליים.

בהקשר זה התקיים במהלך השבוע האחרון דיון במשרד רואי החשבון המבקרים של המטבעה הלאומית בספרד, במהלכו נשמעו הטענות הבאות:

רו"ח ברלין: "למיטב הבנתי בדרך כלל קיימת חפיפה בין שתי המטרות. כך לדוגמה, המידע בדבר הרווחיות של הישות עשוי לשרת את השגת שתי המטרות."

רו"ח טוקיו: "עדיף להשתמש ברווח הנקי על מנת להעריך את תפקוד ההנהלה, שכן הוא אינו כולל השלכות אקסוגניות שאינן תלויות בביצועי ההנהלה."

רו"ח ניירובי: "ניתן להשתמש גם ברווח הכולל על מנת להעריך את תפקוד ההנהלה, שכן גם הוא מושפע רק מביצועי ההנהלה ואינו כולל השפעות חיצוניות."

נדרש:

חוהי/ דעתך ביחס לטענות האמורות. נמקי/ תשובתך בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

- רו"ח ברלין - על פי רוב, המידע הנדרש לצורך בניית תחזיות תזרימי מזומנים אכן דומה למידע שלו נזקקים משתמשי הדוחות לצורך הערכת מידת היעילות שבה מילאה ההנהלה את אחריותה לגבי השימוש במשאבים (אם כי ישנם חריגים מסוימים). עם זאת, יצוין כי סוגי מידע מסוימים עשויים שלא להיות מהותיים לצורך הערכת תזרימי המזומנים, אך חשובים לצורך הערכת מידת היעילות האמורה של ההנהלה כמו למשל מידע בדבר עסקאות עם צדדים קשורים.
- רו"ח טוקיו - ככלל עדיף להשתמש ברווח הנקי על מנת להעריך את תפקוד ההנהלה שכן השלכות חיצוניות שאינן תלויות בביצועי מנכ"ל לרוב אינן נכללות בו. עם זאת, הרווח הנקי אינו מהווה "מדד טהור" בעניין זה ולעתים כולל גם השפעות אקסוגניות - כמו למשל בגין שערוך נדל"ן להשקעה בעקבות שינוי בריבית חברת הסיכון או השלכות של שינויים בשערי החליפין על תרגום עסקאות במט"ח.
- רו"ח ניירובי - הרווח הכולל האחר, ומכאן גם הרווח הכולל, נתון להשפעה של השלכות חיצוניות רבות שבעיקרן אינן מצביעות על ביצועי ההנהלה, ולכן השימוש בו לצורך הערכת תפקוד ההנהלה עשוי להיות בעייתי.

שאלה 2 (12 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

חברת רותם בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה פרטית העוסקת בפיתוח טכנולוגיה חדשנית בתחום הפיננסיים. מזה שנים חלמה הנהלת החברה להנפיק את מניותיה לציבור, אך בשל הקושי הרב במימון העלויות הגבוהות הכרוכות בתהליך הרישום למסחר וההנפקה של מניות החברה, התהליך לא יצא לפועל.

חברת אסי בע"מ (להלן: "חברת אסי") הינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. חברת אסי הייתה בעבר אחת מהחברות המובילות במשק בתחום התקשורת, אך בשל קשיים כלכליים משמעותיים שאליהם נקלעה בשנים האחרונות, חברת אסי הפכה חדלת פירעון וכונן ליום 31 בדצמבר 2017 אין בה כל פעילות עסקית (למעט החזקה ביתרת מזומנים).

ביום 31 בדצמבר 2018 רכשה חברת אסי 100% מהון המניות של החברה. בתמורה למניות החברה, הנפיקה חברת אסי מניות רגילות לבעלי המניות של החברה.

לאחר העסקה, בעלי המניות של החברה מחזיקים ב-90% מהון המניות של חברת אסי ואילו יתרת ה-10% מוחזקים על-ידי בעלי המניות המקוריים של חברת אסי.

נתונים נוספים למועד הרכישה:

- הערך בספרים והשווי ההוגן של הנכסים המזוהים נטו של חברת אסי הינו 5,000 ש"ח.
- הון המניות של החברה (רגע לפני העסקה) כולל 90,000 מניות רגילות.
- בהתבסס על הערכת שווי שהזמינה הנהלת החברה, שווי המניה של החברה מוערך ב-14 ש"ח (הנח"י כי אין אפשרות לאמוד באופן מהימן את מחיר המניה המצוטט של חברת אסי).

נדרש:

מהם לדעתך העקרונות לטיפול החשבונאי בעסקת הרכישה? נמק'י תשובתך בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

יש לדון במהות הכלכלית של העסקה, תוך התייחסות לעקרונות הטיפול החשבונאי. על אף שמבחינה משפטית חברת אסי רכשה 100% ממניות החברה, בהתאם למהות הכלכלית של העסקה, ובהתחשב בכך שלחברת אסי אין כל פעילות, החברה היא זו למעשה שרכשה את השליטה בחברת אסי ("שלד בורסאי") בתמורה להנפקה רעיונית של מניות. בכך למעשה "רכשה" החברה סטטוס של חברה הרשומה למסחר. היות וטרם העסקה לחברה 90,000 מניות רגילות ולאחר העסקה בעלי המניות של החברה מחזיקים ב-90% מחברת אסי (שכוללת את החברה), המשמעות היא כי החברה הנפיקה (באופן רעיוני) 10,000 מניות רגילות לבעלי המניות של חברת אסי. עודף השווי ששילמה החברה מעבר לשווי ההוגן של הנכסים המזוהים נטו של חברת אסי שהחברה קיבלה, משקף את המחיר אותו הייתה מוכנה החברה "לשלם" לצורך הרישום למסחר בבורסה. לפיכך, הטיפול החשבונאי הנאות בעסקה הינו רכישת הנכסים המזוהים נטו של חברת אסי כנגד הנפקת 10,000 מניות רגילות, תוך הכרה בהוצאות רישום למסחר בסך של $135,000 = [10,000 * 14 - 5,000]$ ש"ח. יש לציין כי התפיסה החשבונאית היא שעלויות של רישום למסחר אינן מייצגות נכס.

שאלה 3 (10 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על עמוד אחד

ביום 10 ביולי 2018 פרסם מועדון הכדורגל יובנטוס (להלן: "המועדון") את הדיווח הבא בדבר החתמתו של שחקן הכדורגל כריסטיאנו רונאלדו (להלן: "רונאלדו"):

"Juventus Football Club S.p.A. announces that the agreement with Real Madrid Club De Fútbol S.p.A. for the definitive acquisition of the registration rights of the player Dos Santos Aveiro Cristiano Ronaldo has been reached for a consideration of € 100 million payable in 2 financial years [...]. Juventus and the player have signed a 4-year contract of employment until 30 June 2022."

הנחות ונתונים נוספים:

- למועדון ישנה זכות משפטית (ניתנת לאכיפה) לקבלת שירותיו של רונאלדו בתקופת החוזה ובכוונת הנהלת המועדון לאכוף זכות זו.
- 70% מתמורת החוזה המתוארת בדיווח לעיל הועברה לריאל מדריד (המועדון המוכר) בשנת 2018 ואילו היתרה תועבר בשנת 2019.
- במעמד ההחתמה שילם המועדון לרונאלדו "מענק חתימה" חד-פעמי בסך של 40 מיליון אירו.
- כמו כן, בגין ההחתמה שילם המועדון לסוכן של רונאלדו עמלה בסך של 2 מיליון אירו.
- בנוסף לאמור לעיל, המועדון התחייב להעביר לריאל מדריד את הסכומים הבאים:
 - סך של 20 מיליון אירו במידה ורונאלדו יבקיע מעל 50 שערים במהלך עונת המשחקים הבאה.
 - סך של 15 מיליון אירו במידה ורונאלדו ישחק ב-15 משחקי ליגה לפחות במהלך עונת המשחקים הבאה.

נדרש:

כיצד לדעתך על המועדון לטפל בתשלומים האמורים בדוחותיו הכספיים - הן במועד ההכרה לראשונה והן בתקופות עוקבות? התייחס/י בתשובתך לכל אחד מהתשלומים ונמקי/י תשובתך בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

- יש לדון בעקרונות הטיפול החשבונאי בכל אחד מרכיבי העסקה, תוך התייחסות לכללי ההכרה בנכס בהתאם למסגרת המושגית. בפרט, יש להתייחס לקריטריון השליטה לאור קיומו של חוזה משפטי הניתן לאכיפה לקבלת השירותים מרונאלדו לאורך תקופת החוזה (שגם יש כוונה לאכוף אותו).
- תשלום בגין רכישת זכויות – יש להכיר בנכס בלתי מוחשי בסך של 100 מיליון אירו, אשר יופחת לרווח והפסד על פני תקופת הזכויות (כמו כן, תוכר התחייבות של 30 מיליון אירו בגין התשלום הנדחה).
 - מענק חתימה – מבחינה מהותית מדובר בתשלום הוצאות שכר מראש, ועל כן יש להכיר נכס "הוצאות שכר מראש" אשר יופחת כנגד הוצאות שכר על פני תקופת החוזה (4 שנים).
 - עמלת סוכן – היות והעמלה אשר שולמה לסוכן קשורה במישרין להחתמתו של רונאלדו, יש להכיר בנכס בלתי מוחשי, אשר יופחת לרווח והפסד באופן שיטתי על פני תקופת החוזה.
 - תשלומים מותנים - יש לדון האם בהתאם למסגרת המושגית יש לתת ביטוי לתשלומים © שלומי שוב - IFRS קונסולטינג, המרכז הבינתחומי הרצליה

המותננים (כהתחייבות לביצוע התשלומים כנגד תוספת לעלות הנכס בגין הזכויות) עוד בטרם התרחשות האירועים המזכים בתשלום או לא. במקרה הנדון, היות וההתחייבות תלויה בשאלה האם רונאלדו ישחק במשחקי העונה הבאה (דבר שנתון להחלטת החברה), ניתן לטעון כי אין להכיר בהתחייבות (כנגד תוספת לעלות הנכס) בגין התשלומים המותננים עד למועד התרחשות האירועים המזכים בתשלום.

שאלה 4 (10 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

חברת הפרדס בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה פרטית העוסקת בנטיעת פרדסים ומטעי פרי, וכן באריזת פירות וירקות ושיוקם בארץ ובעולם. החברה מוחזקת 100% על-ידי מר תפוחי, אשר מחזיק גם ב-100% מהון המניות של חברת האורזים בע"מ (להלן: "חברת האורזים"). חברת האורזים מפעילה מספר בתי אריזה של פירות וירקות ומספקת שירותי אריזה לחברות שונות הפועלות בתחום החקלאות במשק - ובהן החברה. ההתקשרויות של חברת האורזים עם לקוחותיה מתבצעות בדרך כלל בתחילת כל עונה חקלאית ולמשך אותה עונה.

בשל קשיים כלכליים שאליהם נקלעה חברת האורזים, ביום 1 בינואר 2019 העניקה החברה לחברת האורזים הלוואה בסך של 10 מיליון ש"ח, הנושאת ריבית שנתית בשיעור של 4% המשולמת בתום כל שנה, החל מיום 31 בדצמבר 2019. קרן ההלוואה תיפרע בתשלום אחד ביום 31 בדצמבר 2022. במקביל, בתחילת שנת 2019 התקשרה החברה עם חברת האורזים בהסכם לקבלת שירותי אריזה עד למועד פירעון ההלוואה. במסגרת ההסכם הוקנתה בלעדיות לחברה (קרי, חברת האורזים) התחייבה שלא להתקשר עם חברות נוספות למתן שירותי אריזה, שאינן החברה, עד למועד פירעון ההלוואה).

הנחמי כי ענף החקלאות מאופיין בסיכון משמעותי, כאשר הריבית השנתית השוררת בשוק התואמת את הסיכון של חברת האורזים הינה 9%.

נדרש:

כיצד לדעתך על החברה לטפל בדוחותיה הכספיים לשנת 2019 במתן ההלוואה לחברת האורזים? נמק/י תשובתך בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

יש לדון בטיפול החשבונאי בהלוואה שניתנה בריבית נמוכה מריבית השוק, תוך התייחסות לכך שמדובר בעסקה עם בעל השליטה בחברה (באמצעות חברה אחרת שבשליטתו). במקרה הנדון על החברה להכיר בהלוואה שניתנה לחברת האורזים לפי שוויה ההוגן (בהתבסס על ריבית שוק של 9%). עם זאת, יש לדון בטיפול החשבונאי בפער שבין השווי ההוגן של ההלוואה לבין סכום המזומן שהועבר (המשקף את פער הריביות). ככל שהפער משקף את השווי ההוגן של זכויות הבלעדיות שהוקנו לחברה, הרי שבראייה כלכלית החברה "רכשה" זכויות בלעדיות אשר צריכות להיות מוכרות כנכס בלתי מוחשי, שייפרס לרווח והפסד על פני תקופת ההלוואה (תקופת הבלעדיות).

מנגד, ככל שהשווי ההוגן של זכויות הבלעדיות נמוך מפער הריביות הגלום בעסקת ההלוואה, ייתכן כי עסקת ההלוואה מגלמת בחובה לא רק "רכישה" של זכויות בלעדיות, אלא גם אלמנט של משיכת בעלים, אשר צריך להירשם בהון.

שאלה 5 (10 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 1/2 עמוד

בשנים האחרונות גובשו בישראל כללים להנפקה ורישום למסחר של מניות בכורה על-ידי חברות מסוימות. מניות בכורה אינן מקנות לבעליהן כל זכויות הצבעה, אך הן מקנות להם עדיפות בקבלת דיבידנדים על פני בעלי המניות הרגילות ולעתים כוללות זכויות ותנאים נוספים (כגון זכות צבירת דיבידנדים).

על רקע ההתפתחויות האחרונות, ביום 1 בינואר 2018 הנפיקה חברת אור בע"מ (להלן: "החברה") 10,000,000 מניות בכורה בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת. מניות הבכורה צוברות דיבידנד שנתי בשיעור של 5% מערך הנקוב. כמו כן, לחברה ישנה זכות לפדות את מניות הבכורה (לפי ערך הנקוב בתוספת דיבידנד צביר שטרם שולם) במזומן, בתום כל אחת מ-5 השנים העוקבות למועד ההנפקה.

במסגרת הסכם הנפקת מניות הבכורה הוסכם כי המניות יכללו מאפיין "Step-Up", לפיו בכל שנה שבה החברה אינה מנצלת את זכות הפדיון שבידה, שיעור הצבירה בגין אותה שנה יעלה ל-50%.

הנח/י כי פרט לאמור לעיל, מניות הבכורה אינן מקנות זכויות נוספות למי מהצדדים.

סמנכ"ל הכספים של החברה פנה לעצתך באשר לאופן הסיווג הנאות של מניות הבכורה שהונפקו (כהתחייבות או הון).

נדרש:

כיצד לדעתך על החברה לסווג בדוחותיה הכספיים את מניות הבכורה שהונפקו? התייחס/י בתשובתך לעקרונות המסגרת המושגית ולתקינה החשבונאית הרלוונטית.

פתרון:

יש לדון בהגדרה וכללי ההכרה בהתחייבות (ובפרט בקיומה של מחויבות לתשלום), תוך התייחסות להוראות המסגרת המושגית. בהתאם למסגרת המושגית, מחויבות היא חובה או אחריות אשר לישות המדווחת אין יכולת מעשית להימנע ממנה. בהתאם, אם ההימנעות מהפעולה אשר יוצרת את ההתחייבות כרוכה בהשלכות שליליות משמעותיות על החברה, הרי שנוצרת לחברה מחויבות. לאור העקרונות האמורים, נדרש דיון בשאלה האם החברה יכולה, באופן מעשי, להימנע מפדיון המניות, שכן במידה ותחליט שלא לפדות אותן הן ימשיכו לצבור דיבידנדים בשיעור גבוה באופן חריג וייתכן שלא תוכל לעמוד בתשלום דיבידנדים אלו בעתיד. במילים אחרות, הימנעות מפדיון מניות הבכורה כרוכה בהשלכות שליליות מהותיות, כך שלחברה יש מחויבות כלכלית לפדות את המניות ובהתאם למסגרת המושגית מתקיימת הגדרת התחייבות.

שאלה 6 (12 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

חברת All Year Holdings Limited (להלן: "החברה") הינה חברה הפועלת בתחום הנדל"ן המניב למגורים ברובע ברוקלין שבעיר ניו-יורק. אגרות החוב של החברה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

במהלך חודש יוני 2018 ביצעה החברה מימון מחדש של חמישה נכסים שבבעלותה מול גוף מלווה (להלן: "המלווה"), תוך הסתייעות בגורמים מקצועיים - חברת Title (חברה האמונה בין היתר על השלמת הליך המימון מחדש) ומשרד עורכי דין. במסגרת הליך המימון מחדש, כספי ההלוואה החדשה מועברים על-ידי המלווה לחברת ה-Title לצורך פירעון הלוואות קיימות, כאשר יתרות זכות כלשהן הנותרות לאחר הפירעון מועברות לעורכי הדין של החברה לצורך העברתם לחברה.

המימון מחדש לנכסי החברה המתואר לעיל בוצע בד בבד עם מימון מחדש דומה שביצע בעל השליטה בחברה (בהליך נפרד) לגבי מספר נכסים שבבעלותו (שהינם מחוץ לחברה), אשר בוצע מול אותו מלווה וטופל על-ידי אותה חברת Title ואותו משרד עורכי דין שבהם הסתייעה החברה.

במהלך חודש אוקטובר 2018 גילתה החברה כי במסגרת המימון מחדש (שבוצע כאמור בחודש יוני 2018) יתרה בסך של 3.7 מיליון דולר, אשר הייתה אמורה לעבור לחברת נכס שבבעלות החברה, הועברה בשוגג על-ידי חברת ה-Title (בהוראת עורכי הדין) לחברה בבעלותו של בעל השליטה בחברה, דבר שהוביל לרישום שגוי (בגובה הסכום האמור) של יתרת חוב בדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של החברה ליום 30 ביוני 2018.

לאור האמור, בחודש נובמבר 2018 השיב בעל השליטה לחברה את הכספים בתוספת ריבית של 7.4% (המבוססת על הריבית האפקטיבית השנתית על אגרות החוב של החברה).

במסגרת דיונים שהתקיימו מול רשות ניירות ערך טענה החברה שמדובר בטעות סיווג שאינה מהותית (בין סעיף הזכאים לסעיף החייבים בדוח על המצב הכספי), הן בשל הסכום הנמוך של הטעות (מאחר והסכום לא מהותי ביחס להיקף נכסי החברה), הן בשל העובדה שהטעות לא השפיעה על ההון, הרווח והרווח הכולל, הן בשל העובדה שבעל השליטה השיב את יתרת החוב לחברה בצירוף ריבית והן בשל כך שבבסיס המקרה עמדה טעות אנוש בחלוקת המזומנים על ידי עורכי הדין שליוו את החברה בעסקת המימון, ובהינתן ששתי עסקאות המימון היו מקבילות זו לזו.

נדרש:

חווה/י דעתך על טענת החברה, תוך התייחסות לשאלה האם וכיצד על החברה לבצע הצגה מחדש (restatement) של דוחותיה הכספיים ליום 30 ביוני 2018 על מנת לשקף את תיקון הטעות.

פתרון:

יש לדון במהותיות הטעות שהתגלתה בדוחות הכספיים ובאופן תיקונה, תוך התייחסות לטענות החברה ולכך שמדובר בטעות אשר קשור בה בעל השליטה בחברה. במקרה הנדון, על אף חוסר המהותיות של הטעות מבחינה כמותית, הרי שלאור העובדה שהטעות נוגעת לפעולות שבין החברה לבין בעל השליטה בה, מדובר לכאורה בטעות מהותית מבחינה איכותית. טעות מהותית בדוחות הכספיים מצריכה הצגה מחדש (restatement) של הדוחות הכספיים הכוללים את אותה טעות, ולכן

על החברה להציג מחדש את דוחותיה הכספיים ליום 30 ביוני 2018. יש לדון באופן תיקון הטעות הנאות בדוחות הכספיים המתוקנים, ובכלל זה האם תיקון הטעות צריך להירשם כמשיכת בעלים (בין היתר לאור התקופה הלא-זניחה, ארבעה חודשים, שבמהלכה הכסף הוחזק על-ידי בעל השליטה).

שאלה 7 (12 נקודות) – אורד הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

חברת Epic Games (להלן: "החברה") הינה חברה פרטית אמריקאית הפועלת בתעשיית ה-Gaming, אשר פיתחה בין היתר את משחק הווידאו הפופולרי Fortnite (להלן: "פורטנייט") שכבש בהצלחה את העולם. פורטנייט הינו משחק וידאו רב-משתתפים המשלב אקשן, יריות ובנייה, בו המשתתפים מתחרים אחד בשני, אשר ניתן להפעלה במספר רב של פלטפורמות (מחשב, טלפון נייד, קונסולות משחק ועוד).

פורטנייט פועל במודל עסקי המכונה "Freemium", לפיו המשחק ניתן להורדה בחינם כמעט עבור כל הפלטפורמות, אך הוא מאפשר לבצע רכישות שונות בתשלום בחנות הווירטואלית הקיימת במשחק (in-game). על-פי הערכות, פורטנייט הכניס לחברה בשנים האחרונות מיליארדי דולרים, שנובעים ברובם מרכישות בחנות הווירטואלית של המשחק.

הרכישות בחנות הווירטואלית מתבצעות בתמורה לכסף ווירטואלי המכונה "V-Bucks", שאותו המשתמשים (השחקנים) רוכשים תמורת כסף אמיתי (לפי יחס של 1\$: 100V-Bucks), בממשק הקיים במשחק עצמו.

בתמורה לכסף הווירטואלי (V-Bucks) משתמשי המשחק יכולים לרכוש (בין היתר) פריטים וירטואליים - שהינם בגדר שיפורים קוסמטיים בלבד ואינם משפיעים על ביצועי השחקן. פריטים אלו כוללים דמויות מעוצבות (Skins), ריקודים, עיצובים לכלי הנשק ושיפורים קוסמטיים נוספים.

הנחות:

- השימוש בפורטנייט דורש חיבור לרשת האינטרנט ומתאפשר על גבי שרתי החברה בלבד.
- הכסף הווירטואלי והפריטים הווירטואליים זמינים לשימוש על-ידי המשתמש שרכש אותם כל עוד הוא משחק במשחק (ללא הגבלת זמן), אך אין אפשרות לדרוש בגינם החזר כספי מהחברה.
- החברה צופה כי הכסף הווירטואלי שנרכש על-ידי המשתמשים ינוצל במלואו.

נדרש:

כיצד לדעתך על החברה להכיר בהכנסה בדוחותיה הכספיים ממכירת הכסף הווירטואלי (V-Bucks) והפריטים הווירטואליים? התייחס/י בתשובתך הן למועד המכירה והן לתקופות עוקבות.

פתרון:

יש לדון בעקרונות ההכרה בהכנסה בדוחות הכספיים של החברה, תוך התייחסות למהות הכלכלית של העסקאות:

- בעת מכירת הכסף הווירטואלי, החברה למעשה הופכת מחויבת כלפי לקוחותיה (גם אם באופן

משתמע) "לתחזק" את הסביבה הדיגיטלית שבה פועל המשחק, אשר מאפשרת את השימוש בכסף הווירטואלי ובפריטים הווירטואליים. לפיכך, העיקרון המנחה הוא כי ההכרה בהכנסה צריכה להיפרס על-פני תקופת המחויבות (השירות) האמורה, שבה תסופק למשתמש הגישה לכסף ולפריטים הווירטואליים שרכש בתמורה לכספו.

- במועד מכירת הכסף הווירטואלי על החברה להכיר במזומן שקיבלה כנגד הכנסה נדחית, שהרי לפי העיקרון המנחה התשלום שהתקבל מהמשתמש הינו בגין השירות שהחברה תספק בעתיד ולא בגין מכירת המטבע או הפריט הווירטואלי לכשעצמו.
- בהתחשב בכך שהחברה מחויבת לספק גישה בלתי-מוגבלת לכסף הווירטואלי ולפריטים הווירטואליים שנמכרו, על החברה לאמוד את התקופה הצפויה שבה ייהנו המשתמשים מהפריטים הווירטואליים שרכשו ולפרוס את ההכנסה על פני תקופה זו (למשל, בקו-ישר).

שאלה 8 (10 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 7 *דוח על תזרימי מזומנים* (להלן: "**התקן**"), ישות רשאית לדווח על תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת שהופקו בתקופה (דהיינו, תזרימי מזומנים המתייחסים לפעילויות העיקריות של הישות שמהן מופקות הכנסות), תוך שימוש באחת מהשיטות הבאות:

- **השיטה הישירה** - לפיה יש להציג את הקבוצות העיקריות של התקבולים והתשלומים במזומן במהלך התקופה; או
 - **השיטה העקיפה** - לפיה הרווח הנקי של הישות מותאם על מנת לנטרל את השפעותיהן של עסקאות שאינן במזומן, השפעות של סכומים נדחים או הפרשות הקשורות לתקופות קודמות או עתידיות והשפעות של הכנסות או הוצאות המתייחסות לפעילות מימון או השקעה.
- סעיף 19 לתקן מציין כי:

"מומלץ לישויות לדווח על תזרימי מזומנים מפעילויות שוטפות תוך שימוש בשיטה

הישירה. השיטה הישירה מספקת מידע אשר עשוי להיות שימושי באמידת תזרימי

מזומנים עתידיים ואשר אינו ניתן להשגה לפי השיטה העקיפה. [...]."

חברה A וחברה B הינן חברות הפועלות באותו ענף ובעלות מאפיינים כלכליים זהים. בהתאם לכך, החברות מדווחות על רווח נקי ותזרימי מזומנים זהים בכל תקופה. עם זאת, בעוד חברה A מדווחת על תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת לפי השיטה הישירה, חברה B מדווחת על תזרימים אלו לפי השיטה העקיפה.

להלן נתונים בדבר תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת לשנת 2018, כפי שדווחו על-ידי כל אחת מהחברות:

חברה B		חברה A	
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:		תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:	
200,000	רווח נקי	500,000	תקבולים מלקוחות
	<u>התאמות לרווח הנקי:</u>	(150,000)	תשלומים לספקים
35,000	הוצאות פחת	(30,000)	תשלומים לעובדים
10,000	הוצאות מימון	(20,000)	תשלומים אחרים
15,000	הוצאות מסים	300,000	מזומנים שהופקו מפעולות
(40,000)	גידול בלקוחות	(15,000)	ריבית ששולמה
(30,000)	קיטון בספקים	(25,000)	מסים על הכנסה ששולמו
110,000	קיטון במלאי	260,000	מזומנים נטו מפעילות שוטפת
300,000	מזומנים שהופקו מפעולות		
(15,000)	ריבית ששולמה		
(25,000)	מסים על הכנסה ששולמו		
260,000	מזומנים נטו מפעילות שוטפת		

נדרש:

חווה/י דעתך לגבי כל אחת מהחלופות של התקן לעניין חישוב והצגת תזרים המזומנים מפעילות שוטפת. נמק/י תשובתך בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית וציין את החלופה שלדעתך עדיפה.

פתרון:

יש לדון ברלוונטיות המידע המסופק למשתמשי הדוחות הכספיים תחת כל חלופה, כמו גם בעלות הכרוכה ביישום כל חלופה אל מול התועלת למשתמשי הדוחות הכספיים. על פניו השיטה הישירה מספקת מידע רלוונטי יותר ביחס לשיטה העקיפה, שכן היא מסבירה בצורה אינפורמטיבית יותר את תזרימי המזומנים שנבעו או ששימשו לפעילות השוטפת של החברה על סוגיהם, זאת לעומת השיטה העקיפה שמתמקדת בהתאמות לרווח הנקי ופחות במקורות התזרימיים של החברה שנבעו או שימשו לפעילותה השוטפת. יחד עם זאת, לא ניתן להתעלם מהעובדה שיישום השיטה הישירה כרוך בעלויות גבוהות יותר (שהרי השיטה העקיפה מתבססת על נתונים קיימים, ובכלל זה נתוני רווח או הפסד). לפיכך, נראה כי לאור אילוץ עלות-תועלת התקן מאפשר להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת גם לפי השיטה העקיפה, שיישומה כרוך בפחות מאמצים מצד החברה. יש לדון גם בפגיעה בהשוואתיות שנוצרת על רקע קיומן של חלופות בתקן, תוך התייחסות לכך שפגיעה כאמור עולה בקנה אחד עם עקרונות המסגרת המושגית - ככל שהיא משפרת את רלוונטיות המידע כמאפיין איכותי ראשי.

שאלה 9 (12 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

בהתאם למודל החשבונאי הקיים, מוניטין (Goodwill) אשר נרכש בצירוף עסקים במסגרת יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 3 צירופי עסקים (להלן: "IFRS 3") אינו מופחת באופן שיטתי לרווח והפסד. לחילופין, מוניטין כאמור נבחן לירידת ערך בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 36 ירידת ערך נכסים (להלן: "IAS 36") אחת לשנה, או בתדירות גבוהה יותר במידה ומתקיימים סממנים לירידת ערך.

בהתאם ל-IAS 36, מוניטין שנרכש בצירוף עסקים נבחן לירידת ערך כחלק מהיחידה מניבת המזומנים שאליה הוא הוקצה (אחת או יותר), על-ידי השוואת הערך בספרים של היחידה מניבת המזומנים לסכום בר ההשבה שלה (הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה לבין שווי שימוש). במקרים רבים היחידה מניבת המזומנים שאליה הוקצה המוניטין כוללת נכסים בלתי מוחשיים שנוצרו פנימית בישות הרוכשת (כגון ידע, מוניטין ועוד) - שבהתאם לכללי החשבונאות אינם מוכרים בדוח על המצב הכספי.

בנאום מיום 11 בדצמבר 2018, התייחס יו"ר הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) - Hans Hoogervorst לבעיות הגלומות במודל החשבונאי הקיים ולכוונות ה-IASB בעתיד. בין היתר, שוקל ה-IASB לשפר את איכות הגילוי בהתייחס למוניטין ולדרוש הפחתה שיטתית של המוניטין. להלן קטעים נבחרים מתוך הנאום:

"[...] the IASB has decided to publish a discussion paper in which we will present some new approaches to goodwill to our stakeholders. One of the things we will look at is whether it will be possible to improve disclosures which will help investors to judge whether an acquisition has been successful or not. We could also consider a disclosure that shows what a company's balance sheet will look like without goodwill. This might serve as a wake-up call for those investors who do not closely monitor the success of acquisitions.

Furthermore, we have decided to include a discussion on the reintroduction of amortisation of goodwill. We had originally decided not to consider reintroducing amortisation of goodwill at all, so this a major step. [...]."

נדרש:

- א. מהי לדעתך הבעייתיות המרכזית במודל החשבונאי הקיים לגבי מוניטין?
 - ב. ספקי טיעון אחד בעד וטיעון אחד נגד (לפחות) לגבי האפשרות לדרוש הפחתה שיטתית של מוניטין.
- בסעי' תשובתך, ככל שניתן, על עקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

א. בעייתיות מרכזית במודל החשבונאי הקיים לגבי מוניטין אשר נרכש בצירוף עסקים (שאינו מופחת באופן שיטתי, אלא נבחן לירידת ערך) הינה "הסבסוד" הקיים בין המוניטין (המהווה חלק מהיחידה מניבת המזומנים אליה הוא הוקצה) לבין נכסים בלתי מוחשיים אחרים אשר אינם נכללים בערך בספרים של יחידה מניבת המזומנים שאליה שייך המוניטין אך יש להם ערך כלכלי ובהתאם לכך הם משתקפים בחישוב הסכום בר ההשבה (כגון נכסים בלתי מוחשיים הנוצרים באופן פנימי בישות). מבחינה חשבונאית, ההשלכה היא שבמקרים רבים ירידת הערך

של מוניטין אשר נוצר ברכישות וצירופי עסקים קודמים שאינם מוצלחים, מוכרת מאוחר מידי ובסכומים נמוכים מידי. דבר זה משפיע בצורה ישירה על איכות המידע שמסופק למשתמשי הדוחות הכספיים, והוא מביא לכך שפעמים רבות יתרת המוניטין בדוח על המצב הכספי אינה מוצדקת והיא אינה משקפת בצורה נאמנה את המציאות הכלכלית.

ב. דוגמה לטיעון בעד הפחתה שיטתית של מוניטין - הפחתה כאמור עשויה לצמצם את הבעייתיות ש"בניפוח" המוניטין בדוח על המצב הכספי, כפי שתוארה לעיל. דוגמה לטיעון נגד הפחתה שיטתית של מוניטין - מוניטין הינו נכס בעל אורך חיים בלתי מוגדר, שבמקרים רבים ערכו הכלכלי אינו הולך ופוחת לאורך הזמן (ואף להפך). דבר זה עשוי לאתגר בצורה משמעותית את קביעת תקופת ההפחתה הנאותה ולהביא לכך שהפחתת המוניטין לא תשקף בהכרח את צריכת ההטבות הכלכליות הגלומות בו באופן מהימן.

שאלה 10 (12 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה ממשלתית (שמדינת ישראל מחזיקה 99.85% ממניותיה), אשר עוסקת בין היתר בייצור, הולכה, חלוקה ואספקה של חשמל בישראל, מכוח רישיונות שניתנו לה על-ידי המדינה.

עד לשנת 1996 פעלה החברה בהתאם לזיכיון היסטורי (להלן: "הזיכיון") - לפיו פעלה במשך 70 שנה, כאשר בשנת 1996 תקופת הזיכיון הגיעה לסיומה. במועד פקיעת הזיכיון חוקק חוק משק החשמל (להלן: "החוק"), אשר נועד להסדיר את פעילות משק החשמל בישראל ואשר הוראותיו חלות על פעילות החברה החל משנה זו, לאור פקיעת הזיכיון ההיסטורי.

בהתאם להוראות שנקבעו בזיכיון, בתום תקופת הזיכיון אמורה הייתה החברה להעביר את נכסיה חזרה למדינה. עם זאת, החוק (שחוקק כאמור בתום תקופת הזיכיון) הותיר את נכסי החברה בידיה, תוך קביעת הוראות שונות לגבי הזכויות בנכסים שהחזיקה החברה במועד פקיעת הזיכיון (אשר ניתנו לה מכוחו). החוק קבע, בין היתר, כי נכסים מסוימים ייוותרו בידי החברה בעוד שנכסים אחרים יירכשו על-ידי החברה מהמדינה, בהתאם להסדר שייחתם בין החברה לבין המדינה (להלן: "הסדר הנכסים").

בשל אי-בהירות שהייתה קיימת בהוראות מסוימות שנקבעו בחוק, התגלעה מחלוקת ארוכת שנים בין החברה לבין המדינה באשר לפרשנות הוראות החוק ולאופן יישומו של הסדר הנכסים. לאורך השנים נעשו ניסיונות רבים להגיע להסכמות בנושא, אשר הבשילו רק בחודש ינואר 2018, שבו נחתמו הסכמים בין החברה לבין המדינה ביחס להסדר הנכסים (ההסכמים נכנסו לתוקף בחודש אוגוסט 2018).

במסגרת ההסכמים נקבע, בין היתר, כי החברה תעביר למדינה את זכויותיה בנכסים מסוימים, שאינם משמשים לצורך פעילות החשמל, תמורת תשלום שתעביר המדינה לחברה. עיקר התשלום התבצע באמצעות וויתור על חוב בגין אג"ח צמיתות שהנפיקה החברה בעבר למדינת ישראל ובאמצעות הקלה בתנאי הלוואות שהעמידה בעבר המדינה לחברה.

בגין הוויתור של המדינה על האג"ח הצמיתות והשינוי בתנאי ההלוואות הכירה החברה בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2018 ברווח משמעותי של כ-2.8 מיליארד ש"ח (לפני מס), אשר נזקף לדוח רווח והפסד של החברה.

נדרש:

הסבר/י את הטיפול החשבונאי שיישמה החברה, תוך התייחסות לדילמה החשבונאית שלדעתך עומדת אחר טיפול חשבונאי זה.

פתרון:

יש לדון בטיפול החשבונאי שיישמה החברה, תוך התייחסות לעובדה כי מדובר בעסקה עם המדינה (שהינה בעלת השליטה בחברה) ולשאלה - באיזה "כובע" פעלה המדינה בעסקה המתוארת (או בחלקה), האם בכובעה כבעלת מניות בחברה (שאז השלכות העסקה צריכות לקבל ביטוי במישור ההוני) או כריבון האמון על אספקת החשמל במשק (שאז השלכות העסקה צריכות לקבל ביטוי במישור התוצאתי). הדילמה החשבונאית עוסקת בזיהוי הכובע שבו פעלה המדינה, שבין היתר עשוי להתבסס על השאלה האם המדינה הייתה מגיעה להסדר דומה ומספקת הטבה דומה לחברה אחרת שהיא אינה בעלת מניות בה (כלומר, האם חברת חשמל בבעלות פרטית הייתה מקבלת מהמדינה את אותו הסדר). במקרה הנדון העסקה טופלה במלואה במישור התוצאתי, דבר המעיד על כך כי הטיפול החשבונאי שיישמה החברה נשען על תפיסה לפיה המדינה פעלה בכובעה כריבון ולא כבעלת מניות בחברה.